

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะของทุนทางสังคมที่นำไปสู่การพัฒนา เพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง และศึกษาถึงสาเหตุและรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงทุนทางสังคมของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหม บ้านหนองโสก อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ด้วยการสัมภาษณ์ เจาะลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจำนวน 15 คน และด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้พรรณนา-วิเคราะห์ รวมทั้งด้วยแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะของทุนทางสังคมที่เป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมและสังคมเป็นตัวกระตุ้นหรือเชื่อมโยงประสานคนในชุมชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นความปรองดอง รักใคร่กลมเกลียว ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการนำต้นทุนดังกล่าวไปปรับใช้และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งกลุ่มอาชีพทอผ้าไหม เกิดเป็นทุนทางสังคมที่เป็นความไว้วางใจกัน ความไว้นือเชื่อใจในสมาชิกของกลุ่มทอผ้าไหม โดยมีแบบแผนของต้นทุนวัฒนธรรมเดิมเป็นเครื่องช่วยในการทำงานและประกอบอาชีพ มีการประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในภาพรวมและในกลุ่มเครือข่ายภายใน

2. ทุนทางสังคมในกลุ่มทอผ้าไหมมีลักษณะความเป็นทุนทางสังคมสูง คือ มีความไว้วางใจในตัวเองและในสมาชิกกลุ่มสูงกว่า ทุนทางสังคมแบบบรรทัดฐาน และเครือข่าย มีลักษณะความเป็นทุนทางสังคมแบบแนบแน่น ในขณะที่ความสัมพันธ์กับเครือข่ายภายนอกมีความสัมพันธ์แบบหละหลวม จะมุ่งความสำเร็จต่างตอบแทนมากกว่าความสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ

3. สาเหตุและรูปแบบการเปลี่ยนแปลงทุนทางสังคม แบ่งได้ดังนี้คือ

- สาเหตุภายใน ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ ขนาดของกลุ่มผ้าไหม และตัวผู้นำ

- สาเหตุภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ การตลาดและการแข่งขันของกลุ่มผ้าไหม

- รูปแบบ เครือข่าย กลุ่มเครือข่ายที่ขยายออกไปสู่พื้นที่ในระดับตำบลและอำเภอ กลไกการตลาด และการสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐและเอกชน และยังศึกษาพบถึงการส่งเสริมทุนทางสังคมผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบเป็นทางการคือ การได้รับฝึกอบรม การพัฒนาทางด้านฝีมือจากองค์กรต่าง ๆ รวมไปถึงการเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ และแบบไม่เป็นทางการคือจากความช่วยเหลือจากผู้อาวุโส การปลูกฝังจากรุ่นสู่รุ่น การชื่นชมผลงานจากผู้มีประสบการณ์ในหมู่บ้าน

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ พื้นที่ที่ทำการศึกษานั้นเป็นพื้นที่ที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งถ่ายทอดทางด้านภูมิปัญญาทางด้านผ้าไหม ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการพัฒนาให้เป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม

This research aims at studying the characters of social capital to be used for strong community development and to study causes and forms of the social capital change by studying at a silk weaving group, Ban Nong Sopon Maljakiri district, Khon-Kaen province. Data collection is done mostly through the in-depth interview technique; 15 key-informants were interviewed in-depth for the matter. Data analysis is done with logical context descriptions and descriptive statistics.

Results of the study can be summarized as follows:

1. Dominant characters of the social capital are unity among people living in the same community; the feeling of fondling, respecting each other and mutual help can be applied for high benefit with various occupational groups such as the silk weaving group study.

2. The studied silk weaving group's social capital is a high quality one with high trust and commitment to work of the group members higher than the required standard. The network is tight while outside network is more casual.

3. Causes and forms of social capital change can be divided as follows:

- Internal cause, i.e., custom – tradition, values, rules and regulation, group size and leadership.

- External cause, i.e., supports from government agencies and other organization, marketing and competition from similar group.

- Forms and network of the social capital can be cited as formal, i.e., training, skill development from element organizations, and informal, for example, knowledge or advice from elder people.

Among recommendations emerged are the group can be developed into a center for transmission of relevant knowledge and skills; the network can also expand for the benefit of larger population.